

53^e Jaargang

Dinsdag 20 februari 2018

Bewaar het Pand

Uitgave tot bevordering
van de handhaving
van de oude
Gereformeerde beginselen

Meditatie Ambtelijke praktijk

Kerkelijk actueel

Voor de jeugd Sprekend verleden

Die in de schuilplaats des Allerhoogsten is gezeten, die zal vernachten in de schaduw des Almachtigen.

Psalm 91:1

Wanneer heb je een schuilplaats nodig? Als er gevaar dreigt! Als er vijanden zijn die het op je leven gemunt hebben! En nu spreekt onze tekst van de schuilplaats van de Allerhoogste. Dat wil zeggen: er is een schuilplaats bij God. Hij is de grote Eigenaar van deze schuilplaats. Met andere woorden: God de Allerhoogste heeft voor een Schuilplaats gezorgd! Maar waarom dan toch? Vanwege het állergrootste gevaar dat u dreigt. Want wie bent u?

Zondaar voor God! Een zondaar die verloren ligt van nature! Een zondaar die ten dode is opgeschreven! Voor zulke zondaren dreigt een ontzaglijk gevaar! De eeuwige dóód! De toorn van God! De vloek van de Wet! De eeuwige rechtvaardige rampzaligheid! En dát wist de Allerhoogste God van eeuwigheid! Hij wíst dat Zijn verloren volk eeuwig zal omkomen als Hij Zélf niet zou ingrijpen en Zélf zou zorgen voor een schuilplaats tegen dat grootste gevaar. Ja waarlijk,

*De HEER' is groot, een heerlijk God,
Een Koning, Die het zaligst lot,
Ver boven alle goên, kan schenken.*

Hij is ook de Almachtige God, Die álles kan wat Hij wil. Kijk en nu heeft deze Allerhoogste en Almachtige God Zélf gezorgd voor een Schuilplaats waarin een zondaar geen kwaad hoeft te vrezen, verlost is van de drievoudige dood, verlost is van Gods toorn over de zonden. Een schuilplaats waar de vloek van de Wet hem nooit meer kan verdoemen. 't Is eigenlijk geen vraag meer Wie met de Schuilplaats en de Schaduw wordt bedoeld. Die Schuilplaats is Christus!

Het woord '**schuilplaats**' roept het beeld op van een steenrots waarin een vluchteling veilig was voor gevaren. Zo verkeerde David eens in de spelonk van Adullam toen Saul hem zocht om te doden

Meerdere keren komen we in de Bijbel Christus tegen onder het beeld van een Steenrots. In Hem is veiligheid tegen het allergrootste gevaar dat dreigt, namelijk om voor eeuwig verloren te gaan vanwege de zonden.

Maar om de Steenrots te zijn als een Schuilplaats voor Zijn verloren volk, moest Christus een geslagen Steenrots worden. Want God zag de zonden van Zijn Kerk niet door de vingers.

De zonde der wereld deed God ontbranden in toorn. Gods recht eiste betaling voor de zonden. Dat moest gebeuren, het kon niet anders. Geen mens vond Hij die dat kon doen, maar toen heeft Christus gezegd: *Ik zal betalen Vader! Ik zal Uw toorn over de zonden gaan dragen.* Hoor eens hoe Jesaja dat al profeteerde in Hoofdstuk 53:4, '*Waarlijk Hij heeft onze krankheden op Zich genomen en onze smarten heeft Hij gedragen, doch wij achten Hem, dat Hij geplaagd en van God geslagen en verdrukt was.*'

Maar in die weg waarin Christus van God geslagen en verdrukt werd, bleef er voor Hem geen schuilplaats meer over voor de toorn en de vloek van God over de zonden.

Zie Hem hangen aan het kruis in de drie uren dikke

duisternis, waarin Hij verlaten werd van Zijn Vader en de toorn van God in alle hevigheid op Hem aankwam. Waar het recht van God betaling eiste en de zware straf van de hel werd doorstaan! Toen kwam Zijn zwaar lijden tot een dieptepunt. *Mijn God, Mijn God waarom hebt U Mij verlaten!* Waarom? O hoor het rijke Evangelie: Opdat wij nimmermeer van God verlaten zouden worden. Ja opdat wij weer gemeenschap met God zouden mogen krijgen.

Met andere woorden: Opdat zondaren voor eeuwig een Schuilplaats zouden hebben! Ja de Heere Jezus is de enige Schuilplaats, waar een ontdekte zondaar veilig is. Waarom is hij daar veilig? Omdat hij God niet meer tégen heeft. Omdat het waar geworden is:

*Gij vindt in gunst, en niet in wraak, Uw lust;
De hitte van Uw gramschap is geblust.*

Maar die gunst..., die zalige gemeenschap met God kan dan ook alleen ín de Schuilplaats ervaren worden hoor. Buiten de schuilplaats is en blijft God een verterend Vuur en een eeuwige Gloed bij wie niemand wonen kan.

O wat is het toch nodig om ín de Schuilplaats Christus te zijn. Daar spreekt de dichter van Psalm 91 ook van.

Hoe is de dichter in de Schuilplaats terecht gekomen? Hoe wordt ik een bewoner in de Schuilplaats? Is dat ook uw en jouw grootste levensvraag geworden?

In Gods Woord komen we een geschiedenis tegen die zo duidelijk illustreert hoe een zondaar in de Schuilplaats Christus komen kan.

In 1 Samuël 22 komen we David tegen die moest vluchten voor Saul. Waar kwam David terecht? In de Spelonk van Adullam. David was daar niet alleen, want we lezen dat zijn broeders en het ganse huis van zijn vader tot hem kwamen. *Ja..., tot hem vergaderden alle man die benauwd was, en alle man die een schuldeiser had, en alle man wiens ziel bitterlijk bedroefd was, en hij werd tot overste over hen; zodat bij hem waren omtrent vierhonderd mannen.*

Hier staan nu precies **drie kenmerken** die een zondaar tot Christus doet vluchten om in Hem een schuilplaats te vinden.

Hij is benauwd vanwege de vloek der wet. Hij heeft schuld waar hij voor betalen moet. Hij is bedroefd vanwege zijn zonden!

Kijk en dat geeft een onhoudbare nood, die alleen opgelost kan worden door de Heere Jezus. Daarom komt er een vluchten tot Hem en zal zo'n benauwde, schuldige, bedroefde zondaar nooit rust kunnen hebben voordat hij weten mag door Christus en ín Christus behouden te zijn. Zo komen zondaren tot Christus om in Hem een Schuilplaats te vinden. *Ja die is gezeten in de schuilplaats des Allerhoogsten.* Niet even, maar ééuwig. Eeuwig vernachten in de schaduw des Almachtigen.

J. de Bruin

Christenhond

'Nog steeds vind ik iedere christenhond een misdadiger, bidden iets kinderachtigs en de kerk een poppenkast'. Het is alweer even geleden dat columnist, journalist en schrijver Theodor Holman dit in de krant Het Parool schreef. Nu zal niet ieder onchristelijk mens hem dit zo nazeggen. Anderzijds: wordt een christen voor vol aangezien? Wordt je mening gewaardeerd in de maatschappij? Absoluut niet. Theologen worden niet snel uitgenodigd aan de tafel bij een praatprogramma als De Wereld Draait Door. Of het moet zijn om hem belachelijk te maken. En als een SGP-politicus iets wil zeggen over maatschappelijke onderwerpen, zoals abortus of echtscheiding dan wordt zijn mond al bij voorbaat gesnoerd. 'Ja, maar jij bent gelovig' zo wordt dan gezegd, 'jij haalt je mening uit de Bijbel'. En dat telt niet mee in het publieke debat. Christenen zijn outsiders. Nederland gruwet van Staphorst en Urk. Zoals het ook al in Egypte was.

Genesis 46:34
...opdat gij in het land Gosen moogt wonen, want alle schaapherder is de Egyptenaars een gruwel.

Jozef vertelt zijn vader en broers dat hij naar de Farao gaat en hem zal vertellen dat zijn familie gearriveerd is. En dat het mannen zijn die met vee omgaan, schaapherders. Bovendien houdt hij hen voor wat ze tegen de Farao moesten zeggen, als ze hem ontmoeten. Ze mogen er geen doekjes om winden, maar eerlijk zeggen wie ze zijn. Want schaapherders zijn voor de Egyptenaren een gruwel. Waarom schaapherders een gruwel waren voor de Egyptenaren is niet helemaal duidelijk. Het zal er waarschijnlijk mee te maken hebben dat de herdersvolken in de ogen van de hoog ontwikkelde en gecultiveerde Egyptenaren maar domme en vieze mensen waren. Het kan er ook mee te maken hebben gehad, dat de Egyptenaren een volk van tuinders en landbouwers waren. En die waren bang dat de schapen en koeienkudden hun gewassen zouden vernielen. Hoe dan ook. De Egyptenaren hadden aan schaapherders een hekel.

Maar het woord 'gruwel' heeft vooral een godsdienstige betekenis. Het wijst op een cultische onreinheid. Schaapherders waren onrein in de ogen van de Egyptenaren. Alsof ze besmet waren met een vreselijke ziekte. En nu wil Jozef dat ze dat tegenover Farao benadrukken! Waarom? Kunnen ze niet beter anoniem blijven? Nee want hij heeft er een bedoeling mee. Hij zegt: 'wees eerlijk en zeg dat jullie schaapherders zijn, opdat je in Gosen mag wonen'. Daar wil Jozef ze hebben. Ver bij de Egyptenaren vandaan.

Begrijp je waarom Jozef niet wil dat ze onder de Egyptenaren wonen? Hij weet hoe gevaarlijk het in Egypte voor Israël is. Egypte is het land van de vleespotten en de ajuinen. Later tijdens de woestijnreis lees je dat ze daarnaar terugverlangen. Als het aan Israël had gelegen, hadden ze Egypte nooit meer willen verlaten. Maar de Heere begint hier al de uittocht voor te bereiden, door Zijn volk apart te zetten in Gosen. Ze moeten leren om vreemdeling te zijn in Egypte. Want Egypte zal vergaan. En als Israël tussen de Egyptenaren zou gaan wonen, dan zouden ze met Egypte zijn omgekomen.

Heb jij zo'n Gosen in deze wereld? Dan sta je wel in deze wereld, met beide benen. Maar dan kun je niet meedoen met de wereld. Trouwens, als je als christen leeft, zal je in de wereld niet eens welkom zijn. Maar weet je dat juist dat een bescherming was voor Israël? Dat ze veracht waren door de Egyptenaren? Daardoor konden ze zich niet met hen vermengen. En het is voor jou uiteindelijk ook beter. Het is beter dat de wereld je links laat liggen, dan dat je een vriend van de wereld genoemd wordt.

Ik ben weleens bang dat teveel jonge christenen zich eigenlijk best wel thuis voelen in de wereld. Velen kunnen met heel veel dingen van de wereld meedoen. Ze kijken naar dezelfde films als de wereld. Ze trekken dezelfde kleren aan als de wereld. Ze genieten van de sportverdwazing van de wereld. Ze luisteren naar dezelfde muziek als de wereld. En ze praten mee met de wereld.

Maar lieve jonge mensen, het staat zo heel ernstig in de Bijbel, dat de vriendschap met de wereld je tot een vijand van God maakt (Jakobus 4:4). Je zult echt moeten kiezen wie je dienen wilt (Jozua 24:15). De Heere zoekt je behoud! *Hebt de wereld niet lief, noch hetgeen in de wereld is (...) de wereld gaat voorbij, en haar begeerlijkheid (1 Johannes 2:15-17).*

M.A. Kempeneers
www.bewaarhetpand.nl

Vrijdag 15 december was er een contact met jongens en meisjes van de Groenewegenschool te Werkendam. Vijf en tachtig kinderen van groep 5 van de basisschool. Het verzoek was om die middag iets te vertellen van de vijf oorlogsjaren doorgebracht in Rotterdam. Graag wilde ik dit. Temeer daar die jaren niet vergeten zijn en dat bijzonder door de leiding, de bewaring en het onderwijs door de Heere. De jaren '40 – '45 spreken van de tegenwoordigheid van de Heere. In de donkere jaren was de Heere een steun en sterkte. De Heere heeft in de loop der jaren bevestigd: wat ik nu doe weet jij niet, maar jij zult het na dezen verstaan, namelijk om dominee te worden? Nee, om te dienen in het ambt. Als knecht bijzonder op de zondag.

Het contact met het onderwijzend personeel en zo met de kinderen trof me en het werd me gegeven een duidelijk verhaal door te geven. De vrijdagmorgen 10 mei 1940 liet zien en horen dat het oorlog was. Vliegtuigen beschoten elkaar en stortten brandend neer. Het werd dezelfde morgen gehoord dat het vliegveld Waalhaven door gelande parachutisten al was ingenomen en bij de Maasbruggen dreven watervliegtuigen gevuld met gewapende militairen. Er zijn wat gegevens aan de vijand doorgegeven. De aanvallen gebeurden volgens berekening. Toch mislukte het. De tegenstand van Hollandse zijde was sterk. Onze soldaten, waaronder ook mariniers, vochten als leeuwen bij de Maasbruggen. In de middag van dinsdag 14 mei werd onderhandeld tot overgave van Rotterdam. Echter, de opperbevelhebber van de Luftwaffe, Herman Göring, gaf opdracht tot een zwaar oppervlakte bombardement. Dat bombardement moest leiden tot overgave van Rotterdam, tot

Niet vergeten

capitulatie van het gehele Nederlandse leger. En dat is gebeurd. Een bommenlast werd geworpen op het mooie oude stadshart. De schade was groot. De rookontwikkeling was enorm. Het allergeest was dat ongeveer 850 mensen de dood vonden. Ongeveer 2000 personen waren gewond. Onder hen waren ongeveer 600 zwaar gewonden. Negen en zeventig duizend zes honderd inwoners raakten alles kwijt. Slechts muurresten van kerkgebouwen, onder andere van de centrale Sint-Laurenskerk, werden gezien. De eerste twee oorlogsjaren verliepen zo voor het oog aardig rustig. In de oorlogsvoering hadden de Duitsers het tij mee. Overal kon men lezen: Duitsland wint op alle fronten. De N.S.B. ontwaakte en werkte mee in het beleid van de Sicherheitspolizei. Bijzonder op voorname belangrijke posten werden leden van de N.S.B. geplaatst. N.S.B. parades werden gehouden. Het blad 'volk en vaderland' werd door een aanhanger gekleed in zwart uniform te koop aangeboden. Soms met een glimlach op het gezicht. Wat velen niet bemerkten was de uitsluiting van de Joden. Met al de gevolgen van dien. Gedwongen registratie en ontslagen uit beroepen. In 1941 kwamen er verboden plaatsen. Het gebruik maken van openbaar vervoer was niet meer mogelijk. Het dragen van de Jodenster werd geboden. In de periode van juni 1942 tot april 1943 vond de deportatie, de wegvoering plaats. Er werden zelfs Joden als beesten afgevoerd. Van de 6790 Joden die weggevoerd werden uit Rotterdam, zijn er meer dan 6300 omgekomen. In het straatdeel waar wij woonden hadden 4 Joodse gezinnen een huis. Niemand is teruggekomen. Iets doen tegen wegvoering was uitgesloten. Een overvalwagen stopte. Vier soldaten stelden zich op met het geweer in de hand. Onder begeleiding gingen de Joden als een stel criminelen de overvalwagen in. Dit gebeurde 's avonds of 's nachts. Het geziene wordt nooit vergeten. In de goede dagen voor de oorlog heb ik in de gemaakte loofhut gezeten en was

er goed contact. De dolle dinsdag 5 september 1944 en de tijd daarna staan in het geheugen gegrift. Er werd wat gezien. Men dacht op 5 september: nog een enkele dag en wij zijn ook bevrijd. Maar wat werd er bemerkt? Gewapend verzet nam toe. Het naziregime was grimmig. De voedselvoorziening werd minder. De hongerwinter brak aan en velen werden gevelld. Er werd gegrepen naar koolstronken, suikerbieten en bloembollen. Er was gebrek aan gas, kolen en hout om te koken. Letterlijk en figuurlijk werd het nacht en zelfs zeer donker door de onverwachte razzia op donderdag 10 en vrijdag 11 november 1944. De Duitsers gingen van het ene huis naar het andere. Er was jacht op de manspersonen van 17 jaar tot 40 jaar. Twee en vijftig duizend werden er weggevoerd. Ik heb het wegtrekken gezien en gehoord wat het deed in de gezinnen. Honderden stierven ook van honger. Het was nacht. Maar er mocht meer zijn in de onvergetelijke winter '44- '45. De Heere was er met Zijn Woord, de zondag was er met Zijn dienst. Aangrijpend was zondagmorgen 13 november 1944 in de kerk. Droefheid. Vele plaatsen waren leeg. Ds. Laman sprak het votum uit. In ons is geen kracht tegen deze grote menigte en we weten niet wat we doen moeten. Doch onze ogen zijn op U. Gezongen werd Psalm 86 vers 4. De tekst was 2 Koningen 19:14. Indringend, onderwijzend, vertroostend was de prediking. Gelovig in God de Heere en Zijn trouw kon de dominee na de dienst het uitspreken: Geliefden, God de Heere brengt alle mannen thuis. Ik mag het geloven. En het is gebeurd. Maar in de fel koude hongerwinter was er nog meer. In een koud kerkgebouw, bij 6 à 8 graden vorst, werd de dienst gehouden. Vanzelf korter. Twee diensten. De Heere gaf dienstvrucht. Laten we de jaren '40 – '45 niet vergeten. Met een blijvende vraag. Hoe is het met ons spreken en luisteren? Is er Woordvrucht?

M.C. Tanis

*Openbaring 3:2 'Zijt wakende,
en versterk het overige, dat sterven zou.'*

Waakzaamheid is nodig. We moeten denken aan een zieke die elke dag zwakker wordt. Zo'n zieke moet eten en geneesmiddelen gebruiken. We kunnen ook denken aan een zwaargewonde die verzorgd moet worden zodat hij in leven zal blijven. In de tekstwoorden klinkt een vermaning door om niet te verachten in de genade. Waar ware genade is, kan zij niet geheel verloren gaan. Maar de mooie en sierlijke bloem kan wel gaan verwelken. Hierbij valt te denken aan Simson toen zijn kracht van hem geweken was. Een kind van God kan dingen doen die het geestelijk leven geheel zouden kunnen wegnemen. Maar de Heere zorgt ervoor dat dit niet gebeurt. Dat zien we bij Lot, David, Salomo en Petrus. 'Versterk het overige dat sterven zou.' Een stervende wil geen medicijnen meer gebruiken. Er is weinig behoefte naar de kerk te gaan of te gaan bidden. Er wordt gedacht: er is voor mij geen genade. De hoop en de moed kwijnen weg. Het leeft: ik ben geen oprecht christen. De liefde verkilt. Hoe kan in zo'n toestand de genade versterkt worden? Niet alles moet weggeworpen worden. Men moet zich onthouden van alles wat kwaad kan doen. "Luister naar de kloppingen van Christus en naar de bewegingen van uw gemoed." Gebruik nauwgezet de middelen want die zijn medicijn voor uw ziel. Volhard in het gebed. Overdenk wat de Heere in het verleden heeft gedaan. Gods kinderen dienen te bedenken dat God hun zonden in hen niet kan verdragen. Kinderen van God dienen vrucht te dragen. U bent nu veel kwijt. Hoe krijgt u dat weer terug? Met veel zoeken en tranen en gebeden. De Heere zal het waar maken: 'De rechtvaardige zal bloeien als een palmboom, hij zal wassen als een cederboom op Libanon.' Psalm 92:13

Toepassing. Er zijn zondaars die slapen als een dode. "De Rechter staat voor de deur. En of men al moord en brand roept en hun leven en dood voorstelt, oordeel en hel, of dat men hun de duivel voorstelt, zij luisteren niet, noch laten zich bewegen. Zij willen niet wakker gemaakt worden." Zij willen niet onrustig gemaakt en bestraft worden. Zij dromen dat alles goed met hen staat. Soms zijn er goede voornemens, maar die zijn zo weer voorbij. Zij slapen als in het opperste van de mast. Zij slapen als op de schoot van Delila. Mogelijk wordt u wakker als de dood voor uw bed staat of u zult uw ogen opslaan in de hel als het te laat zal zijn. Denk aan de rijke man. U hebt de wil des Heeren geweten en zult met dubbele slagen geslagen worden. 'Och, of gij ook bekendet, ook nog in deze uw dag, hetgeen tot uw vrede dient' (Lukas 19:42).

Bij de wakenden kan het zo zijn: 'Ik sliep, maar mijn hart waakte.' Steeds opnieuw moeten zij worden aangestoten opdat hun ogen en hun hart open zijn. De geestelijke toestand is schraal, mager en dor. Zij liggen geestelijk

gesproken op sterven. Dan is er versterking nodig. "Gaaf het met u zo voort, kinderen van God, dan raakt u nog alles kwijt wat eerlijk, schoon, geestelijk leven in u was." Is er nog wel onderscheid tussen u en de wereld? Wat is de oorzaak van dit verval en sluimeren? Verachtering past een kind van God niet. U mag niet slapen terwijl anderen waken. Als een dokter goed op zijn patiënt let, zal die patiënt dan zijn best niet doen om gezond te worden en in leven te blijven? Luister naar de Heere: 'Zo dan, mijn geliefde broeders, zijt standvastig, onbeweeglijk, altijd overvloedig zijnde in het werk des Heeren, als die weet dat uw arbeid niet ijdel is in de Heere' (1 Kor. 15:58)."

Als u niet stervende bent, maar in volle bloei staat, is er reden de Heere te danken. Door Gods genade bent u wat u bent. Word niet hoogmoedig. Want God wederstaat de hovaardigen, maar de nederigen geeft Hij genade. 1 Petrus 5:5. "Hoe meer gewicht in de weegschaal, hoe meer zij omlaag gaat. Hoe meer vruchten er aan een tak zijn, hoe meer die buigt." Veracht de dorre zielen niet. In het verleden hadden zij het even goed als u. Zij zijn dor door ongeloof. Luister naar hun klachten. Vraag wat de oorzaak is van hun dorheid. Wees zelf op uw hoede voor zulke oorzaken van verval. 'Een schipper let goed op de klip, waar hij een ander schip op ziet zitten. Wees voorzichtig.'

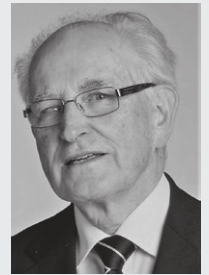
Een bemoediging voor de dorren van geest. Dorheid is geen geestelijke dood. De wortel van de zaak is in u. De meeste kinderen van God maken dit mee. Eenmaal zal alle dorheid voorbij zijn. De Heere zal Zijn werk in u voleindigen. In Sardis waren sommige kinderen van God dor, waren dicht bij de dood. 'Waak en versterk het overige dat sterven zou.' Wees waakzaam tegenover de vijanden. Het is erg slaperig te zijn terwijl de vijanden waken. Laat hen die geestelijk op sterven liggen niet aan zichzelf over. Christus bidt voor hen. Vertrouwt hen die tot inkeer beginnen te komen. De trage handen moeten opgericht worden en de slappe knieën dienen versterkt te worden. Leef mee met hen die geestelijk verzwakt zijn. Als er genade in de ziel is, kunt u nooit verloren gaan. Doe niet wat schadelijk is voor het leven. Al is het verval heel groot, de genade blijft. Probeer in alles versterkt te worden door het gebruik van de middelen die God wil zegenen. "Wie in verval is, moet nauwkeurig opletten dat hij niet alles kwijtraakt, maar liever proberen in alles versterkt te worden." God zal u versterken en de middelen zegenen. "Kom dan vromen, vertel hoe u voorheen was en nu bent. Werp niet alles zomaar weg. Kom met beving en houd u stipt aan de middelen. Overdenk vaak uw staat. Denk vaak aan de vorige dagen en zo zult u redenen vinden om versterkt te worden."

A. van Heteren

SOCIALE MEDIA

De laatste tijd verschenen er berichten die attendeerden op het gevaar van sociale media, waaronder Facebook o.m. ook een plaats inneemt. Een van de grondleggers van facebook verklaarde achteraf dat hij schuldgevoelens had vanwege het feit, dat hij ooit had meegewerkt aan de totstandkoming ervan. Ik hoor opvallend veel waarschuwingen uit het kamp van de wereld.

Toen ik laatst in een gemeente preekte, was er iemand die demonstratief haar smartphone toonde aan haar buurvrouw. Ik heb erop gereageerd. In mijn achterhoofd speelde de gedachte dat tijdens kerkdiensten sommige jongeren met elkaar communiceren over allerlei dingen. Het komt zelfs ook bij ouderen wel voor. Ik vertelde dat later aan iemand, die suggereerde dat de betreffende persoon misschien aantekeningen maakte op haar telefoon. Dat zou dus ook kunnen. Dat werkt echter wel verwarrend. Meestal komt de telefoon tijdens kerkdiensten in beeld omdat de berichtenstroom zelfs tijdens een kerkdienst moet doorgaan. Ik heb, als ik me goed herinner, bij de genoemde gelegenheid gezegd dat het niet past om onze afgoden een prominente plaats te geven in Gods huis. Zo ongeveer. Misschien echter zat ook ik fout?

Op de site: gevaren van de smartphone, las ik het volgende: "Veel Nederlanders geven aan verslaafd te zijn aan hun mobiele telefoon. Maar wanneer ben je nou verslaafd aan je smartphone? Bijna 70 procent van de smartphonegebruikers komt liever te laat op school of werk dan dat hij of zij zijn smartphone een dag thuis moet laten liggen. Waarschijnlijk komt dit vooral door de social media verslaving. Wanneer je je smartphone niet bij je hebt, kun je bijvoorbeeld je Facebook ook niet snel even checken. De angst om iets te missen is groot wanneer je je smartphone niet bij je hebt. Mensen die serieus bang zijn om iets te missen en hierdoor denken er niet meer bij te horen hebben last van infobesitas. Bij infobesitas krijg je een overvloed aan informatie en hierdoor krijgt je last van vermoeidheid, slaapttekort en concentratieproblemen. Infobesitas is dus een serieuze ziekte en komt vooral voor onder jongeren. Een verslaving aan het verkrijgen van informatie dus".

Er staat nog benauwend veel meer te lezen. Het is heel treffend dat mensen uit de wereld nu gaan waarschuwen tegen deze gevaren. Onder het grootste deel van de Nederlanders leeft volgens een recent onderzoek aversie tegen al die mensen die altijd maar naar beneden kijken, die continue afwezig zijn, die leven in een andere wereld, die volkomen geobsedeerd zijn door slechts een ding: geen bericht te willen missen. Enkele jaren geleden hoorde ik al in een uitzending dat de meeste patiënten van psychiaters zich bevinden onder de twintigers en de dertigers. Dat had ook te maken met het mobieltje.

Dat deed de vraag bij mij boven komen of wij iets gemist hebben. De vraag: Hadden wij meer moeten waarschuwen? Hadden wij radicaler moeten zijn? In onze gezindte hangt er een rookgordijn over dit alles. Niemand onder ons weet eigenlijk wat hij er precies over moet denken. We komen niet veel verder dan de stelling, dat je er een slecht, maar ook een goed gebruik van kunt maken. Dat is een

prachtige opmerking, maar je kunt er wel zelf een eigen invulling aan geven. Want we zitten dan in een grijs circuit, waar ieder doet wat goed is in zijn ogen. De wereld zegt dat het te ver gaat. De kerk blijft vaag. Helaas niet alleen op dit ene terrein.

Maar we kunnen er toch niet meer zonder? Ik denk dan niet aan tieners, maar aan bijvoorbeeld het zakenleven. Alles zit op facebook. Dan zegt men: je kunt er toch niet meer buiten? Dan moet ik altijd denken aan die tekst uit Openbaringen 13. Zeggen we dat straks ook als we niet meer kunnen kopen en verkopen? Breekt dat moment dan nog wel ooit aan? In dat geval kunnen we toch ook niet meer blijven zeggen dat je met je tijd mee moet gaan?

Trouwens, ik denk dat we best zonder facebook en al die andere concurrenten kunnen. De smartphone kan goede diensten bewijzen, als we deze als telefoon of als informatiebron gebruiken. Maar de eigenlijke sociale media kunnen we missen. Waarom zou dit geen beleid kunnen worden in onze gezindte?

Er zijn groepen ouders die deze kant op willen. We zouden met elkaar deze mensen moeten steunen. We vervallen hiermee echt nog niet tot het niveau van de Amish en die levensstijl is misschien zo slecht nog niet.

Ik noem nog enkele bezwaren die ons leven negatief beïnvloeden. Facebook wordt vooral gebruikt om je eigen profiel te tonen. Daar wordt ook onder verstaan dat we ons uiterlijk willen tonen aan anderen. Onder jongeren lijkt dit nagestreefd te worden. Ik heb het dan nog niet over de uitwassen van naaktfoto's e.d. je wilt verder door allerlei feiten en meningen indruk maken. Al wil je dit niet, het leeft in ons hart. Het leeft evengoed onder ons dominees. Is dit streven te verantwoorden? Kun je anders verwachten dan teleurstellingen als je deze kant op gaat? Op deze manier komen we in problemen terecht, die we zelf hebben opgeroepen. De lifestyle van de christen staat op gespannen voet met deze uitingen.

De Heere Jezus zegt dat Zijn schapen Hem volgen. Velen volgen echter bepaalde en bekende mensen. Ze vinden het mooi om hun oprispingen te ontvangen. Maar ontvang je ook wel eens een bericht van Hem? Bepaalt dat echt je leven? Modellen en sterren geven met enige trots aan hoeveel volgers zij wel hebben. Hoeveel "volgers" zou Jezus dan hebben? Wie volgen wij? Ook een actuele vraag binnen de kerk: welke voorgangers volgen wij? Dat wijkt ook af van de rechte weg in Christus.

Hoor de dichter zeggen: "de ogen houdt mijn stil gemoed, opwaarts om op God te letten".

Dat zijn de echte volgers!

P. Roos

Vader Job

De vraag luidt kort en goed of de 10 kinderen van Job, zijn 7 zonen en 3 dochters, bij de ramp die hen trof, allen verloren zijn gegaan. Hoewel ik van mening ben dat wij dat niet zomaar kunnen zeggen en ook niet hoeven te bepalen, wil ik er toch graag iets van zeggen. Met dank voor de vraag en hier is dan het antwoord.

Job was een rijk gezegend man. Hij had niet alleen vele goederen, maar zijn rijkdom bestond vooral daarin dat hij de Heere mocht vrezen. De HEERE was zijn Deel en dan ben je immers echt rijk! Hij was ook gezegend met een groot gezin. De Heere gaf hem 7 zonen en 3 dochters. Over die kinderen en met name Jobs verhoudingen opzichte van die kinderen vertelt de Bijbel ons het een en ander. Hele belangrijke dingen, waar ouders van alle tijden en alle plaatsen en onder welke omstandigheden dan ook een voorbeeld aan moeten nemen.

We weten van Jobs 7 zonen dat zij bij feestelijke gelegenheden ook hun zusters uitnodigden. Een hechte band was er dus in de familie. Het is misschien te eenvoudig om te stellen dat het tiental ongetrouwd was. De zonen hadden in ieder geval ieder een huis of tent. Omdat de Bijbel eraan voorbij gaat of ze getrouwd of ongetrouwd waren gaan wij er ook maar aan voorbij.

We weten uit de Bijbel dat er verschillende gelegenheden waren waarop families feest vierden, bijvoorbeeld bij een huwelijksluiting, de spening van een kind, een verjaardag of het scheren van schapen. Er is natuurlijk op zichzelf niets mis mee om feest te vieren. Ook in huiselijke kring moeten de daden des Heeren, Zijn ondervonden trouw en goedheid herdacht worden. En bij een feest hoort ook een dankoffer. Als we bijvoorbeeld een kind van de Heere krijgen, voor een examen slagen, een huwelijksjubileum mogen meemaken, dan hoort daar een dankoffer bij en mogen we de zondagse collecte daarvoor gebruiken. Vader Job bleek echter zijn eigen hart, en daarom ook het hart van zijn kinderen goed te kennen. Vooral in dagen van voorspoed wordt de Heere zo spoedig vergeten en gaan we op in het tijdelijke. En daarom vond vader Job het nodig om na afloop van elk feest zijn kinderen bij elkaar te roepen en een offer te brengen. Hij zei bij zichzelf: misschien hebben mijn kinderen gezondigd en daarbij de Naam des Heeren onteerd. Let er op dat Job niet hard is in zijn oordeel. Hij zegt niet: het zal wel weer een beestenbende geweest zijn (o die jeugd van tegenwoordig!), maar hij denkt wel realistisch. Want ook bij een gepaste feestviering kan aan de eer van Gods Naam zo gemakkelijk voorbij gegaan worden. Vader Job kent een nabij leven en weet dat we het allen van Gods vergevende genade en het verzoenend bloed moeten hebben, willen we voor de heilige God kunnen bestaan. Daarom roept Job zijn kinderen na de feestdagen telkens op om zich in alle vroegte te "heiligen", dat is zich te reinigen en zich voor te bereiden om voor Gods Aangezicht te verschijnen. Hij roept zijn kinderen dus niet op het matje, maar stelt zich met hen voor Gods Aangezicht. En hij brengt brandoffers, voor elk kind een brandoffer. Het brandoffer had voor hem een tweeledige betekenis: het was bestemd om God te eren, maar het had volgens

Leviticus 1:4 ook een verzoenende betekenis. Daar wilde vader Job vooral de nadruk op leggen. Zijn gedachte: mijn kinderen hebben wellicht gezondigd, doet hem de noodzaak van verzoening zien.

Wat een lessen voor ouders en grootouders van nu! We brengen dan wel geen offers meer, maar hebben ter verzoening van onze schuld wel het grote Offer van Christus' bloed ter verzoening nodig. Houden we het onze kinderen voor? Weten we zelf van de noodzaak en de mogelijkheid van verzoening in de weg van het geloof in het volbrachte werk van de Heere Jezus?

Wat ons moet opvallen is dat we in Job 1 op geen enkele manier lezen van een zekere onwil of ergernis bij de kinderen om hun vader in deze weg te volgen! Laten we dat maar onthouden als we ons afvragen of de kinderen van Job behouden zijn. Natuurlijk kennen wij hun hart niet. Maar we weten wel van hun daden en we zien hen zich 's morgens vroeg reinigen en zich voorbereiden op een ontmoeting met de Heere.

Als Job op die ene, vreselijke dag al zijn lieve kinderen verliest in een ramp zonder weerga, is Job natuurlijk ontzettend bedroefd. Zijn vrouw mag dan blijk geven van opstand, Job 2:9, en wie van ons durft haar hard te vallen?, maar bij Job zien we bij het horen van de doodstijding in ieder geval geen opstandige gedachten. Hij gaat, al is hij nog zo bedroefd, in zijn ellende zijn God groot maken en we horen hem zeggen, ja zingen: De HEERE heeft gegeven en de HEERE heeft genomen, de Naam des HEEREN zij geloofd. Daaruit blijkt dat de Heere op dat ontzettende moment heel dicht bij hem was. Want anders komt een mens, ook niet een godvrezend mens, tot zulk een belijdenis. Vader Job zegt niet: het waren MIJN kinderen, maar ze zijn van de Heere. Die gaf hem zijn kinderen. Die nam nu zijn kinderen. En ik geloof: omdat het Gods kinderen waren. Maar dat is mijn persoonlijk gevoelen. Misschien ook wel het uwe. En zo niet, geef ze over in Gods hand.

Ik weet van ouders die voor een bepaald kind dat ze verloren geen hoop hebben. Dat lijkt mij een allervreselijkste ervaring. Maar zelfs in die omstandigheden kan de Heere een rust en overgave schenken die meer troost biedt dan de troost van mensen. En laten wij met al onze kinderen en kleinkinderen, of ze nu netjes op het kerkpad lopen of duidelijk wandelaars op de brede weg zijn, altijd naar Hem gaan Die ons onze kinderen schonk. En smeken om bekering, vergeving, verzoening. Al heb je maar liefst 10 kinderen, vraag het voor hen allemaal. Het Offer van Christus is groot genoeg! Ook voor vaders en voor moeders.

K. Hoefnagel

Het opschrift boven het kruis (1)

– beschuldigende woorden

En Pilatus schreef ook een opschrift en zette dat op het kruis; en er was geschreven: JEZUS DE NAZARENER, DE KONING DER JODEN. Dit opschrift dan lazen velen van de Joden; want de plaats waar Jezus gekruist werd, was nabij de stad; en het was geschreven in het Hebreeuws, in het Grieks, en in het Latijn. (Johannes 19: 19-20)

Opvallend

Een van de opvallende trekken in de lijdensgeschiedenis van de Heere Jezus is, dat mensen zonder dat ze het zich bewust zijn, soms een diepe waarheid uitspreken over Jezus' lijden. Vooral op twee momenten in de lijdensgeschiedenis wordt dat duidelijk. Denkt u om te beginnen aan de woorden van Kajafas, 'dat het ons nut is, dat één mens sterve voor het volk, en het gehele volk niet verloren ga' (Johannes 11: 50).

Terwijl we de Joodse hogepriester Kajafas zo aantreffen als profeet tegen wil en dank, ontmoeten we de Romeinse stadhouder Pilatus als evangelist tegen wil en dank. Want hij laat een opschrift schrijven waarop staat: '(Deze is) Jezus de Nazaréner, de Koning der Joden'.

Ook al zijn die woorden bedoeld als een beschuldiging aan het adres van Christus, en als spot aan het adres van de Joden, tóch gebruikt God deze woorden om Christus 'te verkondigen als de ware Koning van Israël' (Hutcheson). In deze lijdensstijd hopen we enkele keren stil te staan bij dit opschrift.

Beschuldiging

'En Pilatus schreef ook een opschrift en zette dat op het kruis'. Wat willen die woorden zeggen? Ze verwijzen om te beginnen naar een bekende gewoonte van de Romeinen. Als die iemand ter dood lieten brengen, maakten ze duidelijk melding van de misdaad op grond waarvan iemand veroordeeld was. Vaak werden de naam en de misdaad van de veroordeelde met zwarte of rode letters op een wit plankje of bordje geschreven. Zo'n bordje – in het Latijn een *titulus* genoemd

– droeg de ter dood veroordeelde als hij op weg ging naar de plaats van terechtstelling. En als iemand gekruisigd werd, werd het bordje daarna ook bevestigd aan het kruis.

Hutcheson wijst erop, dat dit op zich een goede gewoonte van de Romeinen was: 'De gerechtigheid komt helder aan het licht; de schuldigen worden beschaamd en de anderen worden gewaarschuwd'.

Onrecht

En toch is van dit opschrift boven het kruis het hoogste onrecht af te lezen. Want Pilatus, die opdracht geeft om dit opschrift te vervaardigen, is als geen ander overtuigd geweest van de onschuld van de Heere Jezus. Tot driemaal toe horen we hem dat zeggen. In Johannes 18: 38b: 'Ik vind geen schuld in Hem'. In Johannes 19: 4: 'Zie, ik breng Hem tot ulieden uit, opdat gij weet dat ik in Hem geen schuld vind'. En in Johannes 19: 6: 'ik vind in Hem geen schuld'.

En nu geeft dezelfde Pilatus toch bevel om een beschuldiging te schrijven: 'Jezus de Nazaréner, de Koning der Joden'. Daarmee bedoelt Pilatus: Jezus heeft geprobeerd Zichzelf Koning te maken. Hij heeft geprobeerd een greep naar de macht te doen. Hij kwam in opstand tegen het Romeinse gezag. Hier hangt een opstandeling, een rebel.

Intussen dient de vraag zich aan: Lijkt Pilatus niet op ons? Op u en mij? Is het niet zo, dat wij onnoemelijk vaak doen wat Pilatus hier doet? Wat worden er in ons hart geen aanklachten en beschuldigingen tegen de Heere geschreven!

Velen

Johannes vertelt ons dat velen van de Joden dit leugenachtige, vals beschuldigende opschrift lazen. Ter gelegenheid van het pascha waren in Jeruzalem immers veel mensen samengekomen. En Golgotha lag maar iets buiten de muren van de stad. Bovendien: het opschrift was leesbaar voor mensen overal van

daan. Het was namelijk opgesteld in drie talen: Het Aramees, de volkstaal in Israël. Het Latijn, de taal van de ambtenaren en overheid. En het Grieks, de toenmalige wereldtaal.

En voor de ogen van die velen hangt Christus daar. Buigend onder een valse beschuldiging. Die toch ook een ware beschuldiging is. Want Christus hangt op Golgotha als Borg – in plaats van al de Zijnen. En geldt voor hen allen niet, dat ze beschuldigd moeten worden van opstand? Ja, is iedere zonde die zij doen, geen opstand tegen God?

Overtuiging en overbuiging

Christus heeft aan het kruis gehangen onder beschuldigende woorden. Zonder de beschuldigingen tegen te spreken. Om in die weg *overtuiging* te verdienen voor blinden. Om te verdienen dat hun blinde ogen geopend worden voor hun zonde en schuld. Als de Heilige Geest zo gaat werken én doorwerken in uw leven, wordt u een mens met een opschrift boven uw hoofd: 'Deze is... de voornaamste der zondaren' (1 Timotheüs 1: 15).

Maar Christus heeft niet alleen *gehangen* onder beschuldigende woorden – Hij heeft er ook onder *gebogen* (Johannes 19: 30). En als buigende Borg verdient Hij *overbuiging*. Zodat zondaren hartelijk gaan buigen onder een welverdiend oordeel. En Gods recht toevallend, gaan belijden: 'Uw doen is rein, Uw vonnis gans rechtvaardig'.

Het is toch in die weg van belijden en buigen, dat een zondaar gebracht wordt tot de zaligheid? En nu predikt het Evangelie van het opschrift ons: Blinde en onbuigzame opstandelingen kunnen nog op hun plaats gebracht worden. Op kosten van Hem Die boog en stierf onder beschuldigende woorden!

A.J.T. Ruis

Een evangelische refo!? (3)

Hoe de evangelische invloed de “refo” verandert

Op de tafel van de kerkenraad ...

De bespreking van een huisbezoek leidde tot een heel gesprek. De ouderlingen waren in een kerkelijk verdeeld gezin geweest. Moeder was jaren geleden evangelisch geworden. Vader was de kerk trouw gebleven. De kinderen bleven met vader meegaan. Nu ze ouder zijn, gaan ze echter vaker met moeder mee. Ze zeiden: “onze moeder mag weten, dat Jezus voor haar is gestorven. Daar getuigt ze van. Van haar gaat veel meer uit dan van onze vader, die altijd maar twijfelt en tobt”. Het gebrek aan geloofs zekerheid bij hun vader stootte hen af. Zou in het gereformeerde gedachtengoed dan toch iets ontbreken, waardoor de evangelische beweging zoveel aantrekkingskracht kent?

Dit derde artikel over de evangelische invloed op de gereformeerde gezindte is het meest lastige. Het houdt ons namelijk een spiegel voor. Dat is confronterend. Dat vindt niemand fijn. Zelfreflectie en zelfcorrectie vereist een kwetsbare opstelling en vraagt moed. Om de opkomst van het evangelische denken te gaan begrijpen is het echter wel noodzakelijk, dat we in dit artikel ook kritisch naar onszelf kijken. Want blijkbaar wordt in “onze prediking” en in “onze leer” iets gemist, wat ze daar wel vinden. Wat zou dat nu kunnen zijn?

Zomaar een aantal gedachten ...

- a. Hun nadruk op de verantwoordelijkheid van de mens kan een correctie zijn op onze valse lijdelijkheid. Dit denken is immers nog sterk aanwezig onder ons: “ik kan er zelf toch niets aan doen”. “Het moet je wel gegeven worden”. “Als God het niet wil ...”. Alle nadruk valt op het soeverein welbehagen van God, waarbij de eis tot bekering en geloof naar de achtergrond is verdwenen.
- b. Hun nadruk op het leven met Jezus kan een correctie zijn, dat wij blijven steken bij een komen tot Jezus. Dikwijls is dat de kritiek van hen, die de gereformeerde gezindte verlaten en overgaan naar een evangelische beweging. Er zou binnen de gereformeerde prediking te weinig aandacht zijn voor de levensheiliging, maar altijd weer worden gehamerd op de noodzaak van wedergeboorte, waarachtige bekering en zaligmakend geloof. Het leven met Jezus – het discipelschap – blijft onderbelicht.
- c. Hun nadruk op de gaven van de Geest kan een correctie zijn op ons zwijgen over het werk van de Geest. Binnen de reformatische kring bestaat een bepaalde huiver voor het charismatische gedachtengoed. In de evangelische kring wordt verwezen naar 1 Korinthe 12 en 14, waar wel degelijk gesproken wordt over verscheidene geestesgaven.
- d. Hun nadruk op geloofs zekerheid kan een correctie zijn op de voortdurende geloofstwijfel binnen de gereformeerde gezindte. Velen onder ons worstelen met vragen rondom de toe-eigening van het heil. Het blijft voor hen altijd maar de vraag of het heil wel voor hen is. Het leidt tot grote onzekerheid en twijfelmoedigheid. Zo zijn er vele bekommerde zielen van wie de weg altijd door het donker gaat. Binnen de evangelische kring wordt veel vrijmoediger getuigd van hun geloof in de Heere Jezus en hun verlossing door het bloed van Jezus. Zij mogen weten een kind van God te zijn en steken dat niet onder stoelen of banken.
- e. Hun aandacht voor de wederkomst en Israël kan een correctie zijn op ons zwijgen hierover. Binnen de gereformeerde gezindte smeulen de restanten van de vervangingstheologie nog na, waardoor eeuwenlang de kerk de plaats van Israël had ingenomen. Er is weinig aandacht geweest voor de weg, die God gaat met “onze oudste broeder”.

Ook wat betreft het denken over de wederkomst heerst er binnen de gereformeerde theologie veel verlegenheid. Het is veelzeggend, dat

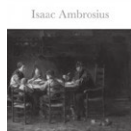
Calvin geen verklaring van Openbaring heeft geschreven. De leer van het duizendjarig rijk is binnen grote delen van de gereformeerde gezindte niet bespreekbaar. Het zijn met name evangelische theologen, die hun visie geven over de wederkomst.

Het mag tot nadenken stemmen! We zien trouwens, dat de grenzen op de religieuze kaart van Nederland meer en meer vervagen. Bij de grote maatschappelijke vraagstukken in de samenleving wordt al flink samengewerkt tussen evangelische en reformatische christenen. Bij politieke partijen staan evangelische en reformatische christenen al dikwijls op één en dezelfde lijst. Denk ook aan het werk onder vluchtelingen of de Mars voor het Leven, waarbij evangelische en reformatische mensen zij aan zij staan.

Deze ontwikkeling lijkt trouwens klakkeloos te worden geaccepteerd. Niemand stelt meer vragen naar het reformatische gehalte van bijvoorbeeld de Mars voor het Leven. We doen massaal mee! Het evangelische geluid in woord en lied nemen we dan maar voor lief. Blijkbaar zijn bepaalde maatschappelijke vraagstukken zo relevant, dat dit de relativisering van de principiële verschillen tussen het reformatische en het evangelische denken rechtvaardigt. Dit bedoel ik trouwens niet als een waardeoordeel, maar wel als een feitelijke constatering. Kerkelijk leidt zo’n kruisbestuiving tot de reformatische baptisten. Een groepering, die binnen veel gemeenten in de Biblebelt voet aan de grond krijgt. Is dit dan de toekomst: de aloude schatten van de Reformatie met de benodigde correctie door de evangelische beweging nu samen in één gemeente? Sommigen hopen het. Anderen vervult het met zorg. Voor mij geldt het laatste. Maar daarover de volgende keer

A.C. Uitslag

BOEKBESPREKINGEN

Orde in het gezin

Isaac Ambrosius, Orde in het gezin, gebonden, 75 blz., € 12,95, Uitgeverij De Banier, Apeldoorn, ISBN 978 94 0290 4901.

De auteur is het meest bekend vanwege zijn boek 'Het zien op Jezus.' Ds. Isaac Ambrosius leefde van 1604-1664. Dit

boekje, dat onderdeel is van het geschrift 'Prima, Media en Ultima', heeft als oorspronkelijke titel 'The well-ordered family', ook wel uitgegeven onder de naam 'Of family duties.' Het bevat waardevolle, Schriftuurlijke aanwijzingen voor het christelijke gezinsleven. Hieronder vallen niet alleen de plichten van ouders tegenover hun kinderen en omgekeerd, maar ook de plichten van werkgevers ten aanzien van werknemers en omgekeerd. In het verleden maakten immers werknemers (knechten en dienstmeisjes) deel uit van het gezin. Tenslotte willen we iets doorgeven over het straffen van kinderen. Als ouders kinderen moeten straffen kan het zijn dat ze hun eigen zonden bestraffen moeten. We lezen hierover op blz. 37 "Ouders, wanneer u boos bent op uw kinderen, wees dan ook met een heilige boosheid over uzelf vervuld. Gebruik dan de volgende ofwel een gelijkende meditatie over uzelf: 'Heere, zal ik nu mijn eigen zonde bestraffen in mijn kind?'"

Gisette van Dalen, De kerkgeschiedenis in 100 verhalen, deel 1, gebonden, 205 blz., € 28,95, Uitgeverij De Banier, Apeldoorn, ISBN 978 94 0290 4123.

Dit eerste deel van 'De Kerkgeschiedenis in 100 verhalen' begint in de apostolische tijd en gaat door tot de tijd van de Reformatie. Bij elk hoofdstuk zijn kaders met achtergrondinformatie opgenomen. Bij het verhaal over Johannes Hus lezen we op blz. 111 "Gans. Een bekende uitspraak die Johannes Hus op de brandstapel zou gedaan hebben is: 'Je gaat nu een gans roosteren, maar binnen honderd jaar krijg je een zwaan voorgeschoteld die je roosteren noch koken kan.' Een eeuw later laat Maarten Luther – die een zwaan in zijn familiewapen heeft – 95 stellingen aan de slotkapel van Wittenberg slaan. Nog steeds staat de gans symbool voor de hussieten, de zwaan hoort bij de lutheranen." Het boek is keurig uitgevoerd en is verrijkt met mooie illustraties. Een goed leesbaar boek voor jong en oud. Het boek zal zijn weg wel weten te vinden.

A.L.H. Hage (red.), Desiderius Erasmus, Over opvoeding, Bijbel en samenleving, paperback, 239 blz., € 19,95, Uitgeverij De Banier, Apeldoorn, ISBN 978 94 0290 0064.

Dit boek bevat de uitwerking van een symposium over Erasmus (1467/69-1536) georganiseerd door Driestar hogeschool naar aanleiding van zijn vijfhonderd jaar geleden verschenen Griekse editie van het Nieuwe Testament. Het symposium belichtte Erasmus als Bijbels humanist, christen- pedagoog en als vernieuwer van de samenleving. Erasmus staat vooral bekend om zijn humanisme. Minder bekend zijn zijn opvattingen over opvoeding en onderwijs en zijn invloed op gereformeerde pedagogen in de zeventiende eeuw. Deze onderbelichte zijde van Erasmus krijgt in dit boek ruimschoots aandacht. Een uitspraak van Erasmus is dat onderwijs God de meest welgevallige taak is. De opvattingen van Erasmus over de opvoeding zijn van invloed geweest op de bekende nadere reformatoren Wittewrongel, Teellinck, Koelman en de Swaef. Voetius beschouwde Erasmus als een internationaal gezaghebbend auteur op het terrein van de oude talen, de literatuur en het onderwijs, de opvoeding en de omgangsvormen in de samenleving.

Dr. A. Versluis, dr. P. de Vries, prof. dr. M.J. Paul, De actualiteit van het Oude Testament, geweld, offers en beloften, 117 blz., paperback, € 10,95, Uitgeverij De Banier, Apeldoorn, ISBN 978 94 0290 4796.

Dit boek bevat een uitwerking van een drietal lezingen binnen het Studium

Generale- programma van Driestar educatief in 2017. Er staan behartenswaardige dingen in over het geweld in het Oude Testament, over de blijvende betekenis van de oudtestamentische offerwetgeving en over de beloften in het Oude Testament. We willen iets doorgeven uit het artikel van dr. Versluis over het geweld in het Oude Testament. We lezen op blz. 36 "De voortgang van Gods openbaring maakt ook duidelijk dat geweld dat in het Oude Testament plaatsvond, soms in opdracht van God Zelf, nooit zomaar herhaalbaar is. Slechts eenmaal, met het oog op één specifieke groep volken en voor een bepaalde tijd (zie Richt. 2:3) wordt Israël opgeroepen om de volken van Kanaän uit te roeien. Het was blijkbaar de wil van God in die specifieke context en in die fase van de heilsgeschiedenis. Het is deel van de weg die God gekozen heeft om te gaan met Zijn volk en de mensheid. Maar een christen leest zulke teksten altijd in het geheel van de Schrift. De boodschap van het Nieuwe Testament is volstrekt helder en daar zijn christenen wereldwijd het over eens: een christen is geroepen om de vrede te zoeken en zijn vijanden lief te hebben (Matth. 5:44). In het verband van de hele Bijbel kunnen geweldsteksten nooit gebruikt worden om geweld in het heden te legitimeren. Daarom is het Oude Testament niet gevaarlijk.

Drs. W. Pieters, Zonder berouw geen vergeving, Melancthons onderwijs voor prediking en pastoraat, paperback, 223 blz., € 16,95, Uitgeverij De Banier, Labarum Academic, Apeldoorn, ISBN 978 94 0290 4987.

De auteur geeft in dit boek een waardevolle historische studie over de visie van Melancthon op de verhouding tussen berouw en vergeving zoals hij die verwoordt in zijn 'Unterricht der Visitatoren' (1528). We kunnen lezen over het onderscheid van Gods wet en het evangelie, tussen 'Busse' en geloof, in het denken van Luther, Melancthon en Agricola. Melancthon schreef zijn 'Unterricht' om leiding te geven aan visitatoren en om via hen plaatselijke voorgangers te instrueren hoe er gepreekt moet worden. In het boek analyseert de auteur dit werk van Melancthon en stelt vooral de vraag aan de orde wat Melancthon zegt over de door middel van de wet gewerkte 'Busse'. Melancthon verschilt van mening met Johann Agricola. Drs. Pieters beschrijft ook de doorwerking van Melancthons visie op de wet in de Heidelbergse Catechismus, speciaal de 'tertius usus legis' (de wet als regel der dankbaarheid voor de gelovigen). We lezen op blz. 160 dat Melancthon leerde dat God 'Busse' niet werkt door de prediking van de liefde, van het evangelie (zoals Agricola leerde), maar door de prediking van de eisen en bedreigingen van de wet. De wet ontdekt aan de zonde maar heeft ook een functie in het derde stuk, het leven der dankbaarheid. "Dat de wet ook een functie heeft in (anachronistisch geformuleerd) het 'derde stuk', werd in de loop van de derde en vierde decennia van de zestiende eeuw meer en meer erkend, eerst door Melancthon, daarna ook door Luther – gezien de autorisatie die hij via zijn 'Vorrhede' aan de 'Unterricht' gaf, waarin de 'tertius usus legis' – in nuce – wordt geleerd."

Ds. B.A. Ramsbottom, Gevonden door de Opperherder, De bijzondere levensgeschiedenis van ds. Thomas Godwin en twee andere predikanten, paperback, 216 blz., € 14,95, Uitgeverij De Banier, Apeldoorn, ISBN 978 90 0290 4925.

In dit boek worden de levensgeschiedenissen weergegeven van drie Engelse voorgangers: Thomas Godwin (1803- 1877), Alexander Taylor (1804- 1887) en Francis Covell (1808- 1879). De levensbeschrijving van Godwin verscheen al eerder in het Nederlands onder de titel 'Een gezaligde zondaar door soevereine genade'. Ds. B.A. Ramsbottom schreef in 1994 'Six Remarkable Ministers'. In dit boek wordt de levensbeschrijving van zes baptistische predikanten uit de 19 eeuw beschreven. De drie bekendste treffen we aan het nu verschenen boek. De

Van de redactie

Verschijsning volgende nr.

Het volgende nummer zal verschijnen D.V. dinsdag 6 maart 2018. Kopij graag binnen donderdag 22 februari.

Ontmoetingsdag 'Bewaar het Pand'

D.V. zaterdag 7 april zal in de CGK te Werkendam onze ontmoetingsdag gehouden worden. Onderwerp: de Dordtse Leerregels. Het is dit jaar immers 400 jaar geleden dat de Dordtse Synode begon te vergaderen. Op die synode zijn de Dordtse Leerregels opgesteld, die ook in onze tijd nog volop actueel zijn. Daarom willen er op onze ontmoetingsdag aandacht aan besteden.

Prinses Beatrix 80 jaar

We willen prinses Beatrix van harte gelukwensen met het bereiken van de leeftijd der zeer sterken. De Heere lere haar also haar dagen tellen dat wij een wijs hart mag bekomen.

Ds. M.C. Tanis en ds. P. den Butter

Ds. Tanis mocht 89 jaar worden en ds. Den Butter 80 jaar. Zij mogen op hun hoge leeftijd het Woord Gods nog prediken. Ds. Tanis schrijft nog geregeld bijdragen voor ons blad. De Heere gedenke hen in alle opzichten met allen die hen lief en dierbaar zijn.

CBB

'Bewaar het Pand' is voor mensen met een leesbeperking beschikbaar bij de CBB (Chr. Bibliotheek voor Blinden en Slechthzienden). Tel. 0341- 565499, e-mail info@cbb.nl

AvH

Colofon

Dit blad wordt om de veertien dagen uitgegeven door de stichting Bewaar het Pand.

ISSN nummer: 0166 - 4646

REDACTIELEDEN

Ds. A. van Heteren,
Ds. K. Hoefnagel en Ds. J.M.J. Kieviet

REDACTIE ADRES

Ds. A. van Heteren, Vlaak 10, 8321 RV Urk, T 0527-688978
E a.vanheteren@kliksafe.nl

ABONNEMENTEN

P.J. Boers, Bergstoep 46C, 2959 AC Streefkerk. T 0184-669116
E pand@solcon.nl NL37 INGB 0000 7043 50 t.n.v.
Stichting Bewaar het Pand te Streefkerk.

Abonnementsprijs € 26,- per jaar. Abonnementsprijs Verenigde Staten en Canada \$ 27,- per jaar. Advertentietarieven op aanvraag.

Abonnementen lopen van 1 januari t/m 31 december.
Een abonnement kan op elk moment ingaan en moet uiterlijk 1 december schriftelijk of per e-mail worden opgezegd.

werking van Gods Geest in hart en leven wordt getekend. Geen van hen was grootgebracht onder de waarheid. De Heere heeft hen willen gebruiken in Zijn dienst. We hebben achting voor het geestelijke leven van de beschreven predikers, maar hun baptistische visie op de doop wijzen we af, in overeenstemming met wat ds. J. Roos schrijft in zijn voorwoord schrijft.

ZENDINGSMIDDAG, D.V. ZATERDAG 10 MAART 2018

In Rhenen, Kerkgebouw
Achterbergsestraatweg 59a
Aanvang 13:30 uur – kerkgebouw open 12:00 uur

Thema: "En daar zullen er komen..." Lukas 13:29

Sprekers:

1. Ds. P. den Ouden, Katwijk opening
2. Ds. C. van den Berg, Ouddorp
Zendingswerk in de praktijk
3. Dhr. M. Aarnoudse, Wycliffe
De Bijbel in de taal van het hart van de Indianen
4. Dhr. Samuel, Indiaan uit Brazilië
De voortgang van het zendingswerk onder de Indianen
5. Mevr. M.A. Mijnders- Van Woerden, Lisse
Hoe haar werk begon in Brazilië
6. Dhr. B. Bolier, Nunspeet
Voor (over) de jeugd: Leven in de wereld...

Uitnodiging

Alle kinderloze echtparen nodigen wij van harte uit voor onze bijeenkomst op D.V. zaterdag 24 maart 2018 in het kerkgebouw van de Hersteld Hervormde Gemeente in Nederhemert, Kapelstraat 3 te Nederhemert. Inloop 13.45 uur, opening 14.15 uur.

Hartelijk welkom!

Samen in gesprek
Communicatie in een kinderloos huwelijk

Revoke
Religieuze Vereniging
van Oorlogsveteranen

Revoke wil echtparen met een onvervulde kinderwens ondersteunen door Contact, Voorlichting en Bezinning.

Voor meer informatie kijk op www.revoke.nl of bel naar 06 - 81 18 33 69.

Steun het evangelisatiewerk in Gent en bestel uw boeken bij ons.

Uw bestelling ontvangt u binnen twee dagen thuis.

Email: webwinkel@evangelischcentrum.be
Telefoon (0032)92230560

**Mooi vakantie-appartement
in Hoog Sauerland.**
www.huizesolagrati.net

Begravenisonderneming de Jongh

*Voor een waardige en stijlvolle verzorging
van alleen begravenissen*

Hardinxveld-Giessendam
0184 - 61 11 54

Dordrecht e.o.
078 - 641 27 40

Waardenburg
0418 - 65 20 39

H. de Jongh

D.D.E. Meliëste

M.K. Ligthart

A.J. van Lieburg

Dag en nacht
persoonlijk
bereikbaar.

www.begravenisondernemingdejongh.nl

De Sjoa in Polen

D.V. MAANDAG
16 APRIL
t/m
DONDERDAG
19 APRIL 2018

REIS NAAR POLEN

Het Deputaatschap voor Israël organiseert D.v. een **4-daagse vliegreis** naar Polen waar plaatsen bezocht worden die herinneren aan de moord op de Joden in de Tweede Wereldoorlog, nu 75 jaar geleden. Bezocht worden o.a. **Warschau** (voormalig getto en museum) en de **kampen Majdanek, Sobibor en Treblinka**.

Gids: rabbijn L.B. van de Kamp
Reisleiding: J.J. de Jong en J. Seip

Meer informatie via onze website of telefonisch.

DEPUTAATSCHAP VOOR ISRAËL
LIDMAATSCHAP VAN DE KERSTENVERENIGING

Prijs: € 765,-

www.dep-israel.nl/reizen
tel.: 0348-48 99 29 E-mail: info@boardforisrael.nl

HARKES *Begravenissen*

Persoonlijke zorg voor uw begravenis

Dokter Hamburgerlaan 59
2771 JR Boskoop

www.harkesbegravenissen.nl

Wij verzorgen alleen begravenissen

0172 - 21 21 22

VAN STAVEREN begravenisverzorging

Met aandacht, zorg en respect

Dag en nacht bereikbaar
(0172) 23 33 38

Wij verzorgen alleen begravenissen

Vraag vrijblijvend het boekje
"Mijn Laatste Wens".

www.vanstaverenbegravenissen.nl
info@vanstaverenbegravenissen.nl